

Program

- 13.00 Sändningen startar
- 13.05 Inledningstal - *Kerstin Evelius, SKR*
- 13.15 Kartläggning av ungas psykiska hälsa - *Sara Fritzell, Folkhälsomyndigheten*
- 13.35 Psykiatri i siffror: Barn och unga - *Mikael Malm, SKR*
- 13.55 Paus
- 14.05 Föreläsning - *Emilia, Hjärnkollambassadör*
- 14.35 Samtal: "Man blir mer sjuk av att få hjälpen att fungera!"
- 14.55 Samtal: "Bjud inte in oss – ge oss verktyg att bjuda in er!"
- 15.15 Paus
- 15.25 Föreläsning - *Angelica, Hjärnkollambassadör*
- 16.00 Avslut

Inledningstal

Kerstin Evelius

Sektionschef, SKR

Kartläggning av ungas psykiska hälsa

Sara Fritzell

Utredare, Folkhälsomyndigheten

Folkhälsomyndigheten

mucf

Myndigheten för ungdoms-
och civilsamhällesfrågor

Att inte bara överleva, utan att faktiskt också leva

En kartläggning om ungas
psykiska hälsa

Sara Fritzell

Uppdragets frågeställningar

Vi skulle kartlägga hur unga:

- uppfattar psykiskt välbefinnande och vad de tycker främjar och stärker deras psykiska hälsa
- uppfattar psykisk ohälsa, vad de ser som orsaker till psykisk ohälsa och vilka strategier de använder för att må bättre

Och ta reda på:

- när och var unga söker stöd, samt vilket stöd unga vill ha.

Hur undersöker man ungas syn på psykisk hälsa?

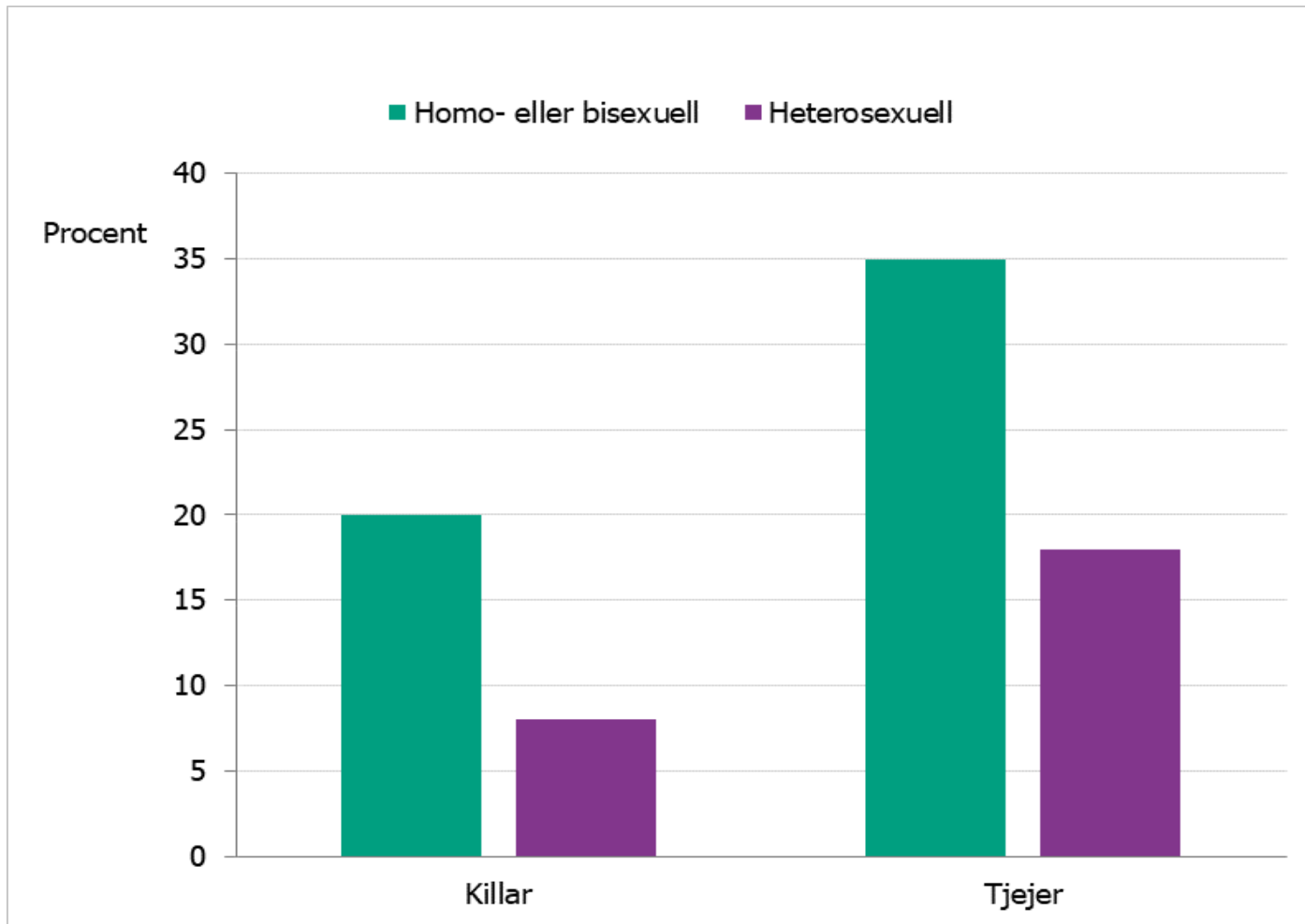
- Unga 13-25 år
 - Flera olika metoder – enkäter, fokusgrupper, webbformulär, egna berättelser
 - 657 deltagare i kvalitativ del, enkäterna besvarades av nästan 30 000 unga sammanlagt
 - Fyra grupper med förhöjd risk för psykisk ohälsa
-

Andel killar och tjejer 16–25 år med och utan funktionsnedsättningar som känner sig nöjda med livet

”Kunna visa att jag är mer än vad mina ... än min upplevelse av min funktionsnedsättning är. Kunna göra saker själv. Kunna veta att ”det här har jag gjort, det här är mitt”.“
Kille, 20 år, synnedsättning och autism.

Andel unga 16–25 år med svåra besvär av ängslan, oro eller ångest, redovisat per kön och sexuell identitet

Att må bra – eller att inte må dåligt?

- **Att må bra** innebär att känna sig i balans, full av energi, att ha ork att hitta på saker och att kunna reflektera över sina känslor.
- **Att inte må dåligt** handlar om *frånvaro* av exempelvis ångest, stress och nedstämdhet.

”Det är en tuff fråga. Att må bra psykiskt skulle för mig innebära att det känns som att livet har en mening. Att man inte bara överlever utan att man faktiskt också lever. [...] att se fram emot saker, känna lugn i sig själv och inte vara konstant stressad.” Tjej, 16 år.

Faktorer som skapar psykisk ohälsa

- Egna och andras krav – skola, framtid, social status och utseende. Många känner sig otillräckliga.
- Jämförelser i sociala medier
- Oro för ekonomi och för framtiden
- Konfliktfyllda relationer
- Begränsande normer

“Vi ska bolla vänner, ha en aktiv fritid, röra på oss 2–3 dagar i veckan samtidigt som vi ska göra våra läxor och ha 100 % fokus på skolan med en förväntan på höga betyg, medan vi även ska hinna arbeta...” Tjej, 20 år.

Begränsande normer

- Två perspektiv – normer som ökar risken för psykisk ohälsa och normer kring psykisk ohälsa
- Tydliga könsmönster
- Begränsningar i vem man kan vara, vem som kan prata om psykisk hälsa eller vem som söker hjälp
- Särskild utsatthet i vissa grupper

”Så jag bryr mig verkligen inte. Det jag gör är att må jag dåligt så säger jag att ”i dag må jag dåligt”. Att bryta den normen som finns i samhället, att det är okej att må dåligt.”
Kille, 17 år.

Vad säger unga att de behöver?

- Sociala sammanhang och relationer avgörande: bli sedda, lyssnade till och respekterade
- Trygga mötesplatser – verkliga och på nätet
- Kunskap om vad psykisk hälsa och ohälsa är, vad det påverkas av och hur man kan göra för att mår bättre och hur man söker stöd
- Stöd som är tillgänglig när man behöver det: inom skolan och vården. Fler lågtröskelinsatser, mer flexibilitet och större normmedvetenhet.

Bedömningar utifrån kartläggningen

- Nära relationer och familjeförhållanden
- Skolan
- Vård och omsorg
- Sociala nätverk och fritidens betydelse

För dig som ung vuxen

En sajt om att vara ung vuxen, att må bra och hantera livets upp och nedgångar och de utmaningar som samhället har.

Att sätta ord på vad man känner [Läs mer](#)

Vad är livets normala upp- och nedgångar? [Läs mer](#)

Du är inte dina tankar och känslor [Läs mer](#)

Att bli vuxen - en sårbar period full av möjligheter

Att gå från att vara tonåring till att bli vuxen är en spännande men också sårbar tid. Nu sker stora förändringar som innebär både frihet och ansvar. Det betyder att den här tiden i livet är fylld av möjligheter, men också att det finns risk för att må dåligt.

[Läs mer](#): Att bli vuxen - en sårbar period full av möjligheter

[Läs mer](#): Att förstå vad man känner

[Läs mer](#): Vad är livets normala upp- och nedgångar?

● ○ ○

www.dinpsyiskahalsa.se/ungvuxen

Vision

Ett samhälle som främjar en god och jämlik psykisk hälsa i hela befolkningen, och där ingen ska behöva hamna i en situation där den enda utvägen upplevs vara suicid

Övergripande mål

- En förbättrad psykisk hälsa i hela befolkningen
- Färre liv förlorade i suicid
- Minskad ojämlikhet i psykisk hälsa
- Minskade negativa konsekvenser på grund av psykiatriska tillstånd

Delmål

- Psykisk hälsa ses som en resurs för individen och samhället
- Ökade investeringar i barn och unga för en god psykisk hälsa genom hela livet
- Ett inkluderande och hållbart arbetsliv som främjar psykisk hälsa
- Ett inkluderande samhälle med delaktiga invånare
- Vård och omsorg som möter individens behov
- Stärkt suicidpreventivt arbete
- Stärkt kunskapsutveckling inom området psykisk hälsa och suicidprevention

“Det handlar om livet”

Tack!

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/nyheter-och-press/nyhetsarkiv/2023/juni/kartlaggning-visar-hur-normer-krav-och-sociala-relationer-paverkar-ungas-psykiska-halsa/>

<https://www.mucf.se/publikationer/att-inte-bara-overleva-utan-att-faktiskt-ocksa-leva>

Kontakt: sara.fritzell@folkhalsomyndigheten.se

Psykiatrin i siffror: Barn och unga

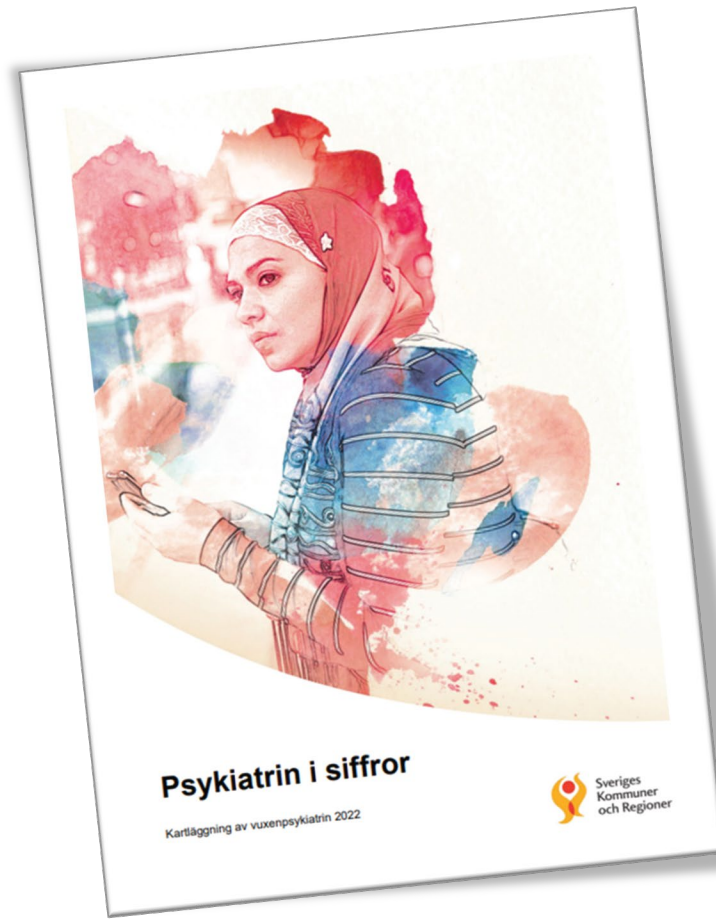
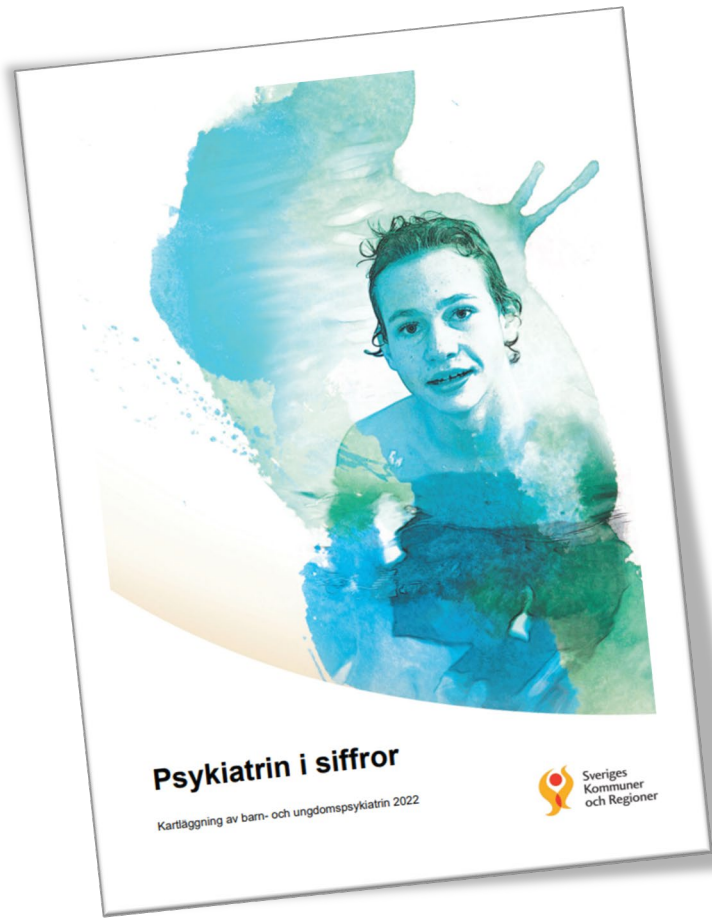
Mikael Malm

Handläggare, SKR

Om ungas mående

NSPH
World Mental Health Day
Tisdagen den 10 oktober 2023
Mikael Malm, SKR

Psykiatri i siffror 2022

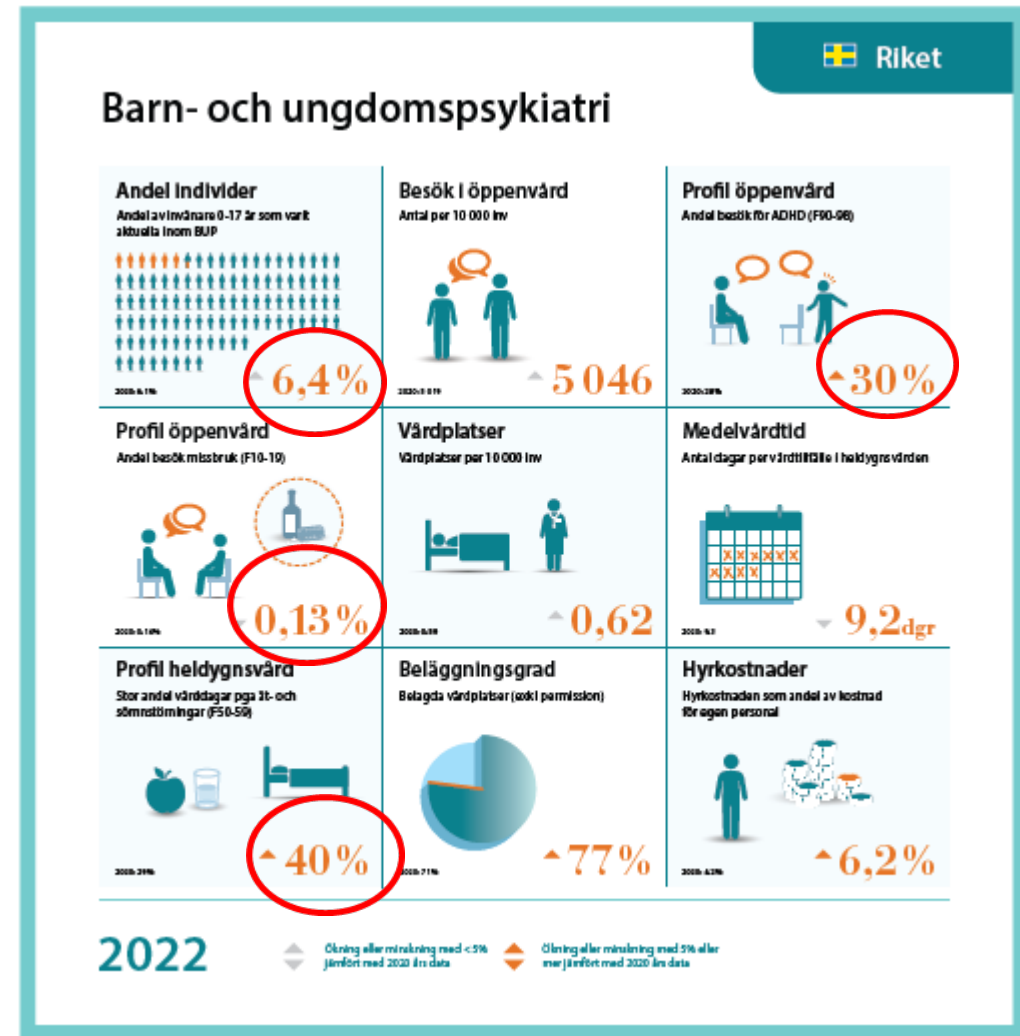

Kartläggning av specialistpsykiatri

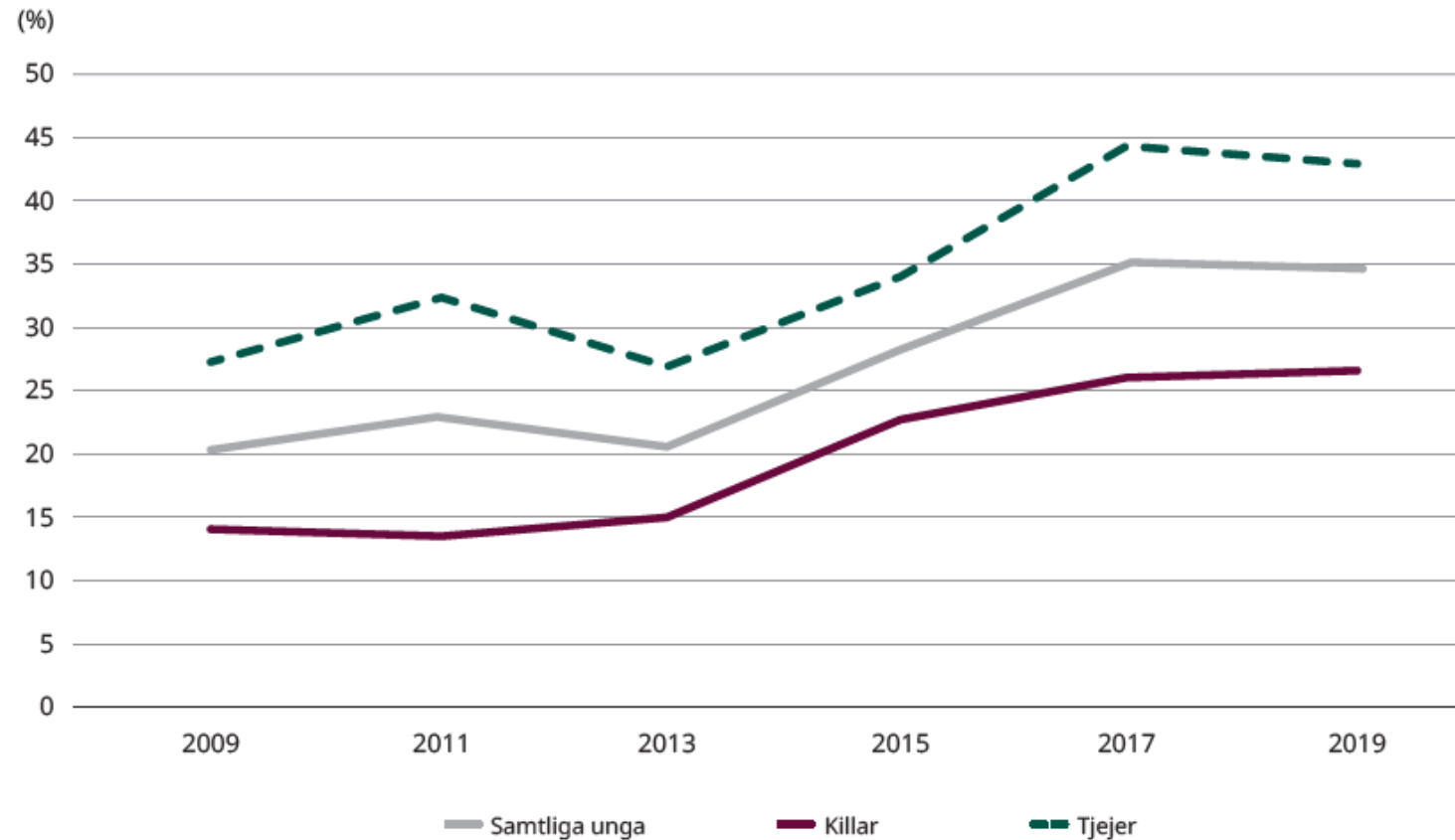
- Årliga sammanställningar sedan 2017.
- Samfinansierat av regionerna på uppdrag av Nätverket för styrning och ledning av psykiatri.
- Jämförelse över tid och mellan regionerna.
- Kartläggningen ska
 - inspirera,
 - utmana,
 - ge nya insikter och
 - komma till användning för analys och beslut på såväl regionnivå som förvaltnings- och verksamhetsnivå.

Psykiatri i siffror 2022 – BUP

- 2017-2022 antalet aktuella barn ökat med 17% (+20 890 individer)
- Antalet årliga besök ökade med drygt 11 % (+117 671)
- 2022 hade 6,4% av alla barn och unga (0-17 år) kontakt med BUP, jmf. 2017 5,5%
- Hög andel jmf internationellt
- Ffa ökning ät- och sömnstörningar (vanligaste orsak till heldygnsvård)
- Andel ÖV besök för adhd 30 %
- Andel ÖV besök relaterat till missbruk 0,13%

Unga med psykiska besvär

Källa: Statistiska centralbyrån (SCB), Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC).

FIGUR 6.3 Andel unga som uppger att de har besvär av ängslan, oro eller ångest, efter kön, 16–24 år, 2009–2019. Procent.

[Rapport MUCF: Goda levnadsvillkor för många, men inte för alla](#)

Verksamhetsbeskrivning av beroendevård inom BUP

Län	Har BUP uppdrag att ge vård och behandling vid skadligt bruk eller beroende?	Hur många slutenvårdsplatser hade ni för barn och unga med skadligt bruk eller beroende den 31/12?	Finns dessa platser i hemmaregionen?	Finns Integrerade verksamheter för barn och unga med samsjuklighet, skadligt bruk eller beroende?	Erbjuds självvald inläggning för barn och unga med samsjuklighet, skadligt bruk eller beroende?
Blekinge	Nej	0	-	Nej	Nej
Dalarna	Ja	0	-	Nej	Nej
Gotland	Nej	0	-	Ja	Ja
Gävleborg	Nej	0	-	Nej	Nej
Halland	Nej	0	-	Nej	Nej
Jämtland	Nej	0	-	Nej	Nej
Jönköping	Nej	0	-	Nej	Nej
Kalmar	Ja	0	-	Nej	Nej
Kronoberg	Ja	2	Ja	Ja	Nej
Skåne	Ja	2	Ja	Ja	Ja
Stockholm	Nej	-	-	-	-
Sörmland	Ja	0	-	Ja	Nej
Uppsala	Nej	0	-	Ja	Nej
Värmland	Nej	0	-	Ja	Nej
Västerbotten	Ja	2	Ja	Nej	Nej
Västernorrland	Nej	0	-	Nej	Nej
Västmanland	Nej	0	-	Nej	Nej
Västra Götaland	Nej	2	Ja	Nej	Nej
Örebro	Nej	0	-	Ja	Nej
Östergötland	Ja	0	-	Nej	Ja

- Mindre vanligt med specialiserad beroendevård för barn.
- En utmaning för BUP att erbjuda vård för barn och unga med skadligt bruk och beroende.
- 7 av 21 regioner uppger att man har integrerade verksamheter för barn och unga.

SiS klienter och ungdomar

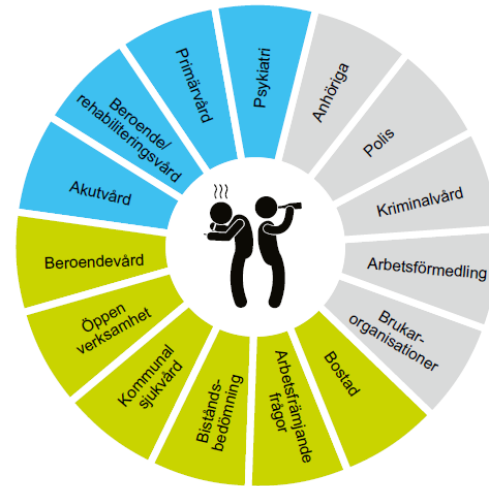
Placeringsorsaker och grund för tvångsvård:

- Allvarligt missbruk
- Kriminalitet
- "Annat socialt nedbrytande beteende"

Samtidigt finns:

- Psykisk ohälsa och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar
- Självdestruktivitet och traumasymtom
- Psykosocial och socioekonomisk utsatthet

Statens institutionsstyrelse SiS

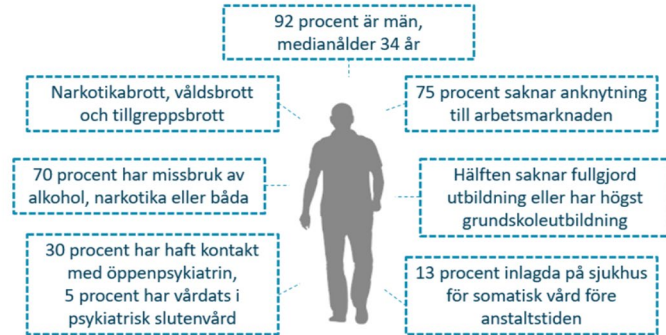
● Kommun
● Landsting
● Övriga

SiS LVM-klienter; psykisk ohälsa

- Ångest: 60%
- Social fobi: 41%
- Depression: 38%
- 1/3 har någon gång försökt ta sitt liv
- 50% har någon gång velat ta sitt liv
- 44% har avsiktligt försökt skada sig själva

Statens institutionsstyrelse SiS

Kriminalvårdens klienter:

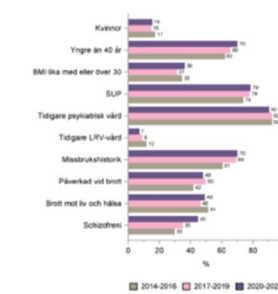
KRIM:VÅRD

Kriminalvården

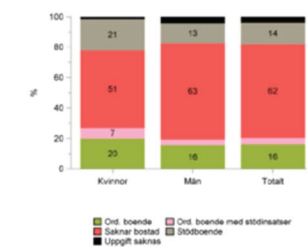
Personer som döms till rättspsykiatrisk vård

- 70 % missbrukshistorik.
- 48 % påverkade vid brottslig gärning.
- 97 % (K) 92 % (M) tidigare psykiatrisk vård innan dom.
- 80 % (K) 70 % (M) kontakt med psykiatri före 18 år.
- 62 % saknar bostad vid inskrivning.
- 57 % stödboende vid öppen rättspsykiatrisk vård.

Figur 8. Bakgrunddata för nyregistrerade patienter.

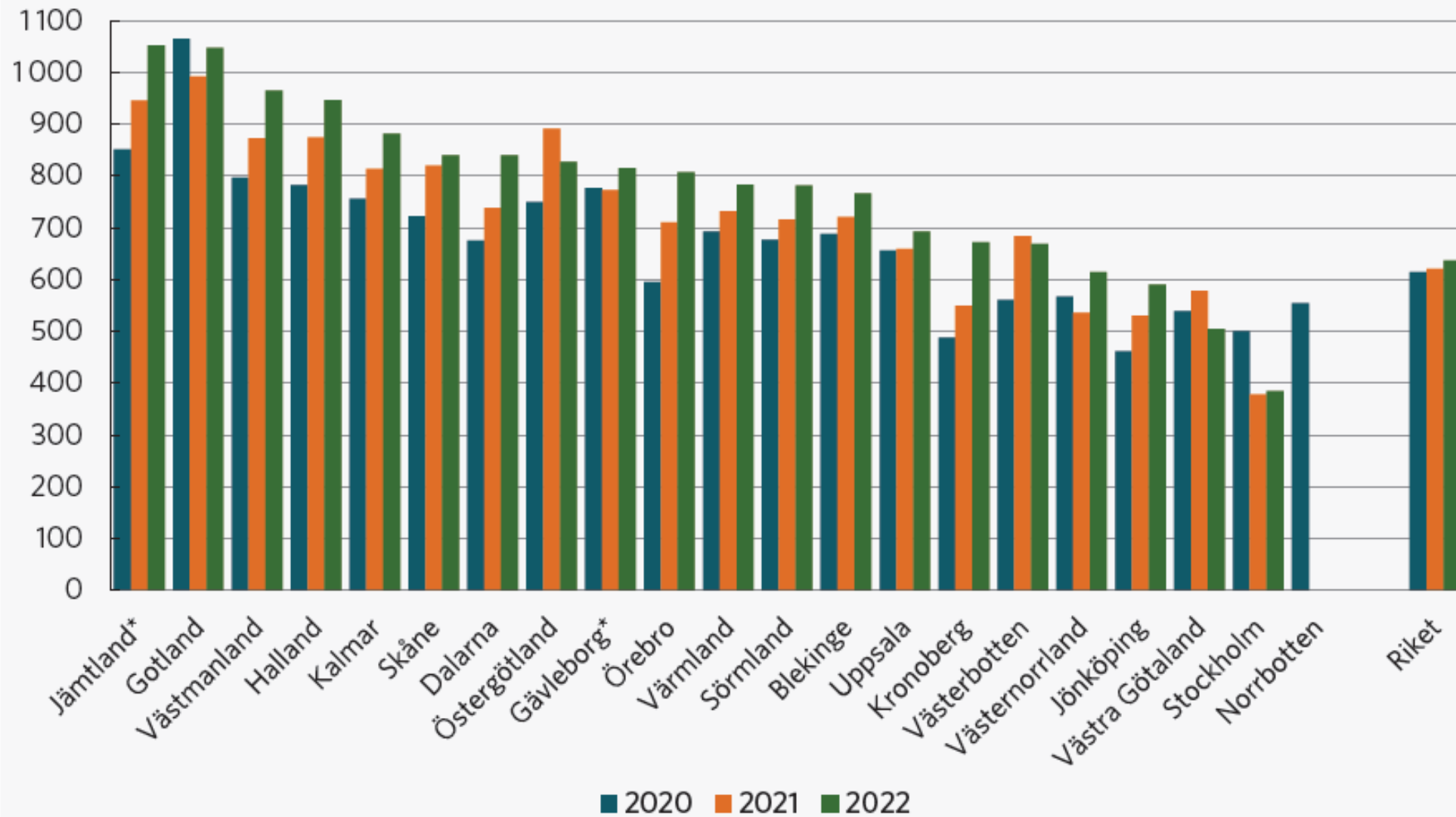
Figur 20. Boendeform under pågående slutenvård.

Nyckeltal 2022 - Barn- och ungdomspsykiatri länsnivå

Graf ID: 273

Unika patienter per 10 000 invånare 0-17 år

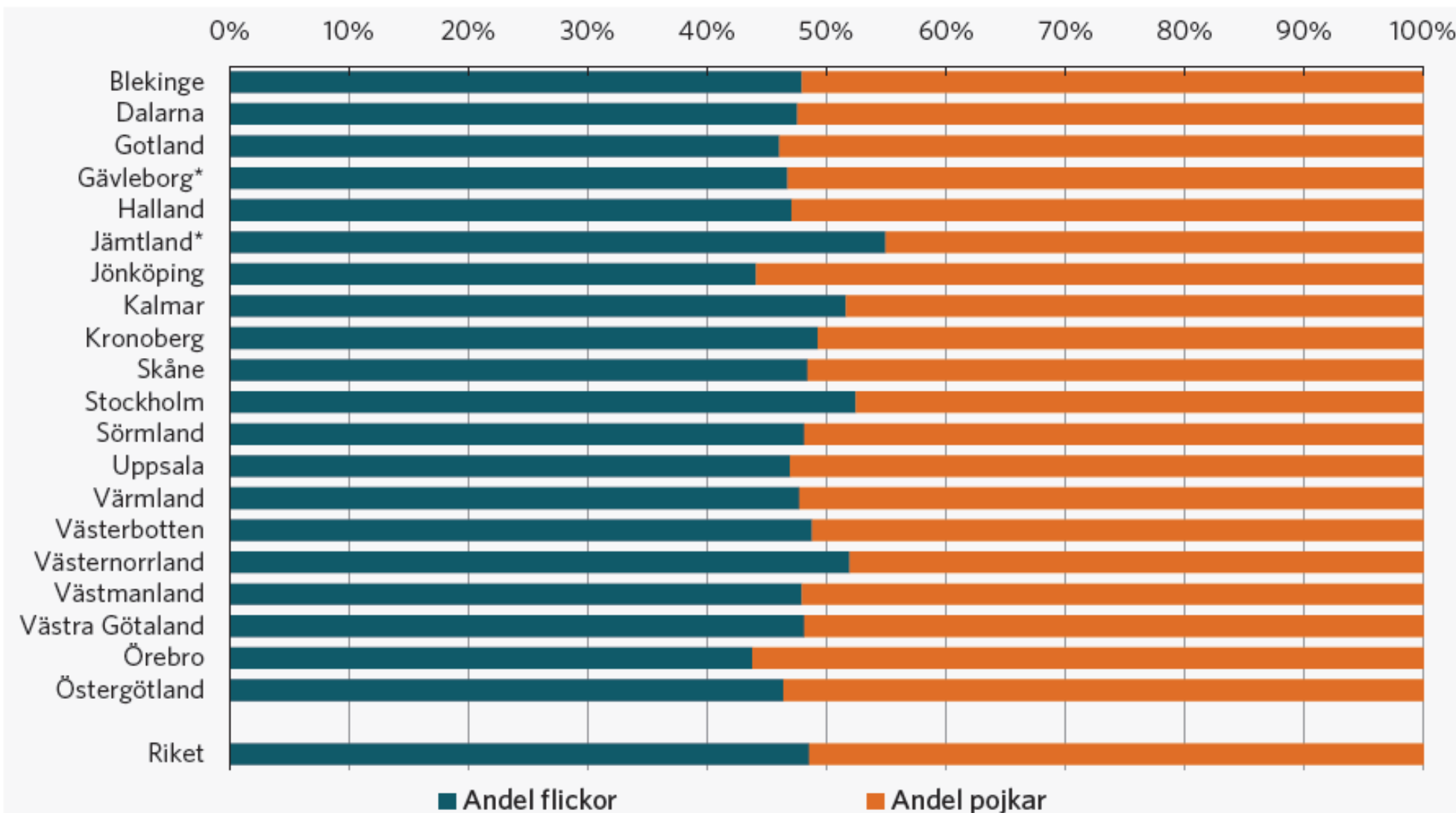
*Region med enbart öppenvård; Norrbotten har inte rapporterat in data för 2021 och 2022

Stockholm exklusive privat vårdgivare 2021 och 2022; Västra Götaland exklusive Skaraborgs sjukhus 2022

Nyckeltal 2022 - Barn- och ungdomspsykiatri länsnivå

Fördelning unika patienter per kön

Graf ID: 2969

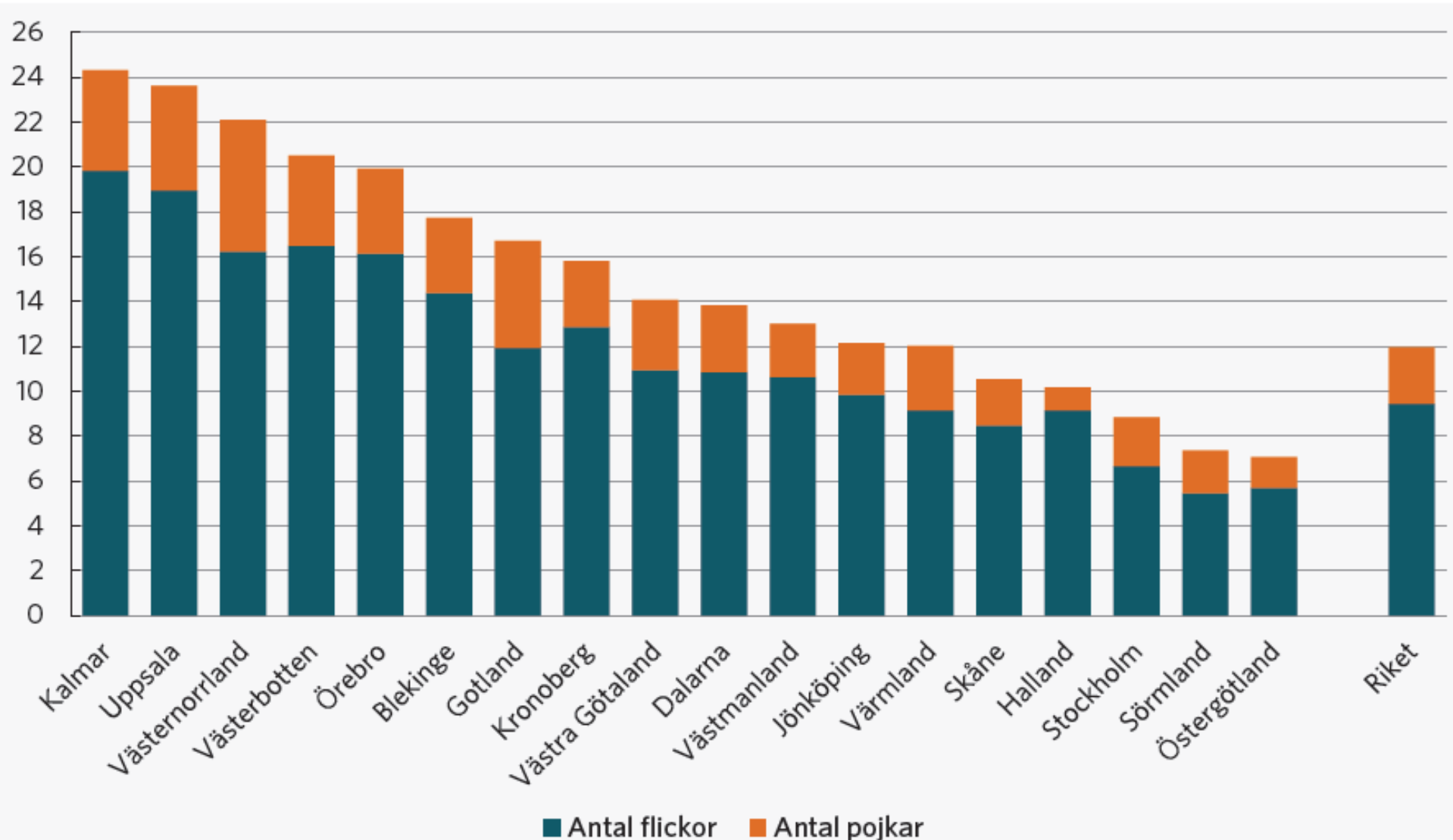
*Region med enbart öppenvård; Norrbotten har inte rapporterat in data

Stockholm exklusive privat vårdgivare; Västra Götaland exklusive Skaraborgs sjukhus

Nyckeltal 2022 - Barn- och ungdomspsykiatri länsnivå

Flickor respektive pojkar i heldygnsvården per 10 000 invånare 0-17 år

Graf ID: 3867

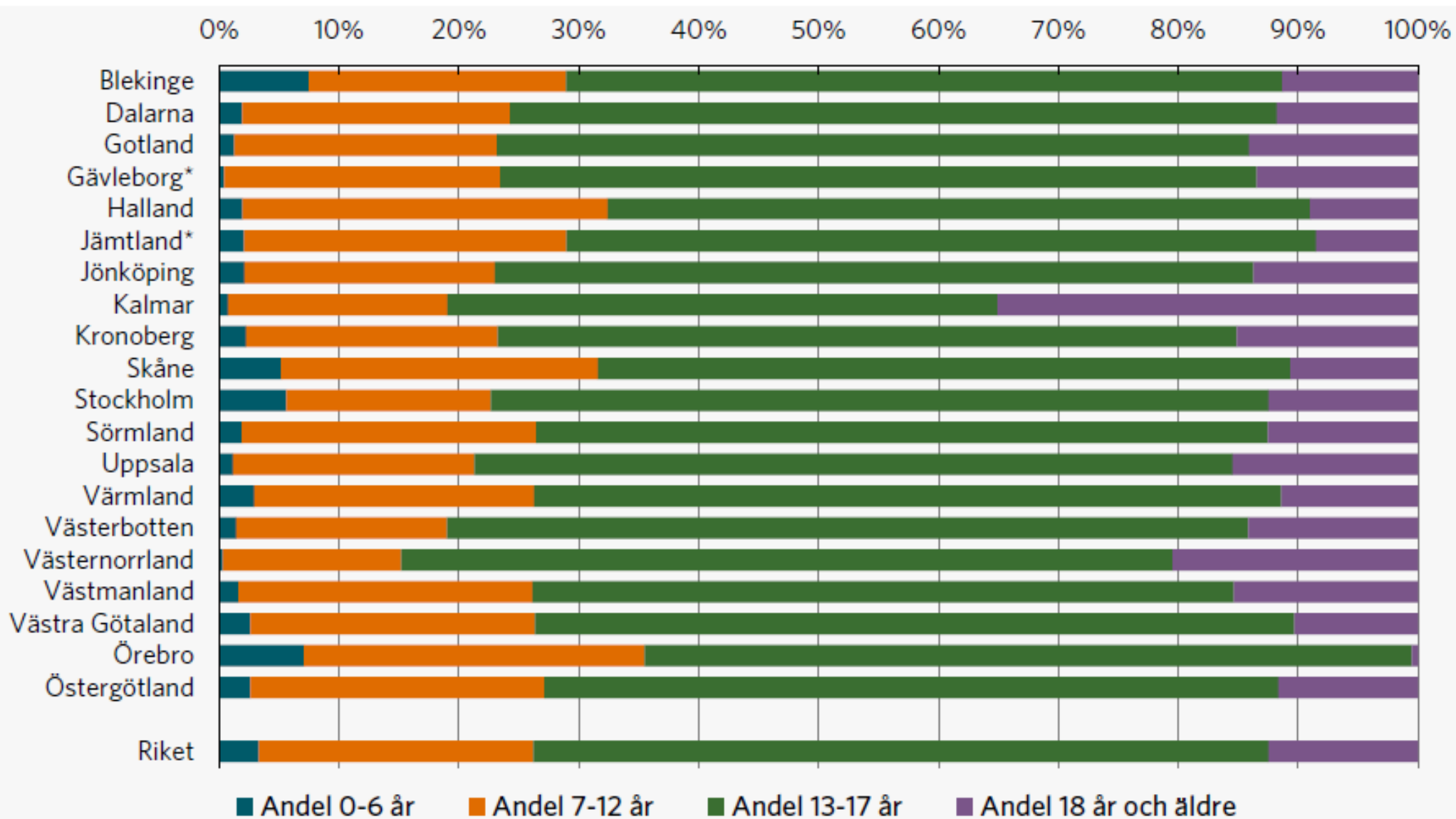

Norrbottnen har inte rapporterat in data

Nyckeltal 2022 - Barn- och ungdomspsykiatri länsnivå

Graf ID: 3841

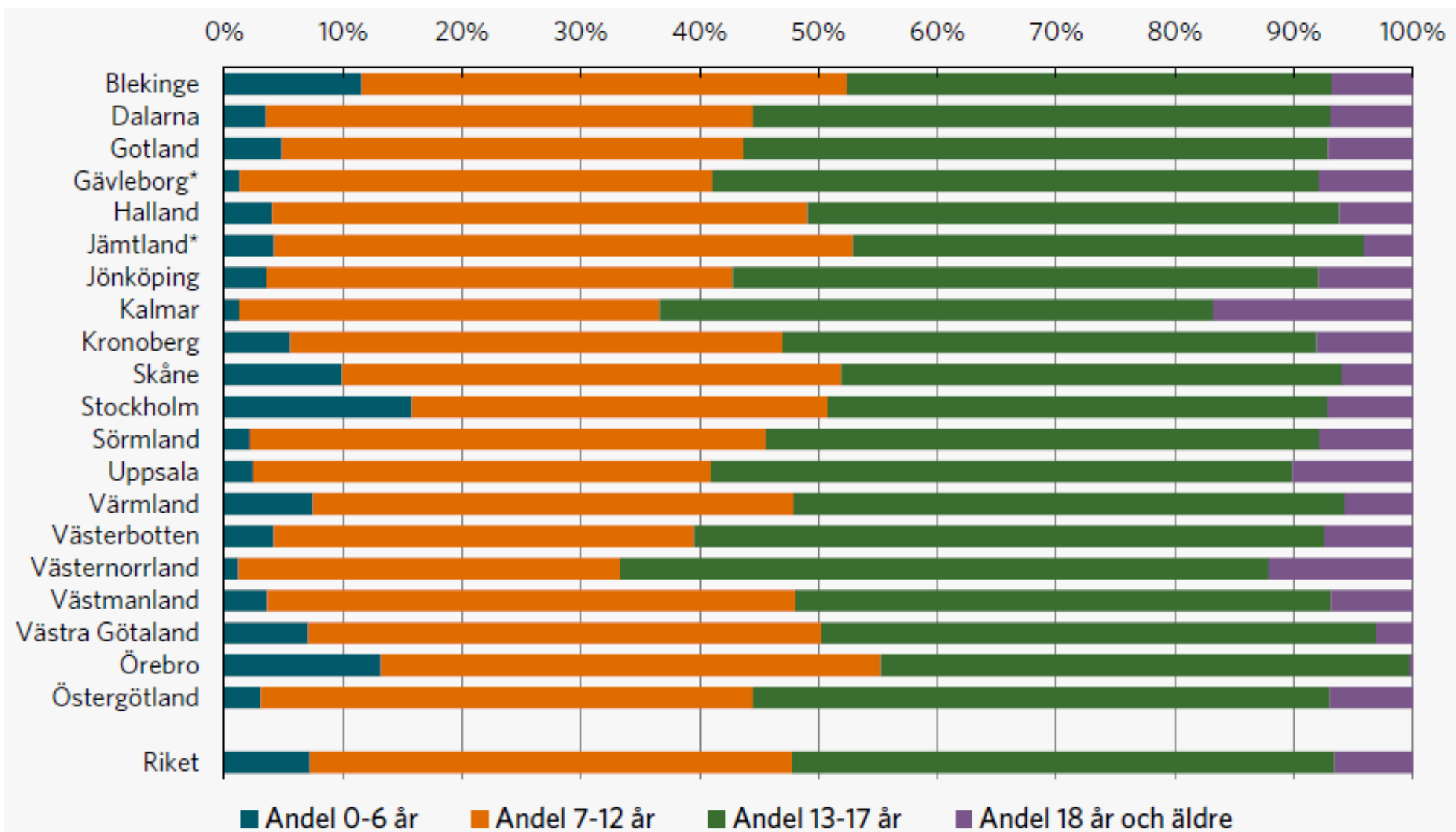
Fördelning flickor per åldersgrupp

*Region med enbart öppenvård; Norrbotten har inte rapporterat in data

Stockholm exklusive privat vårdgivare; Västra Götaland exklusive Skaraborgs sjukhus

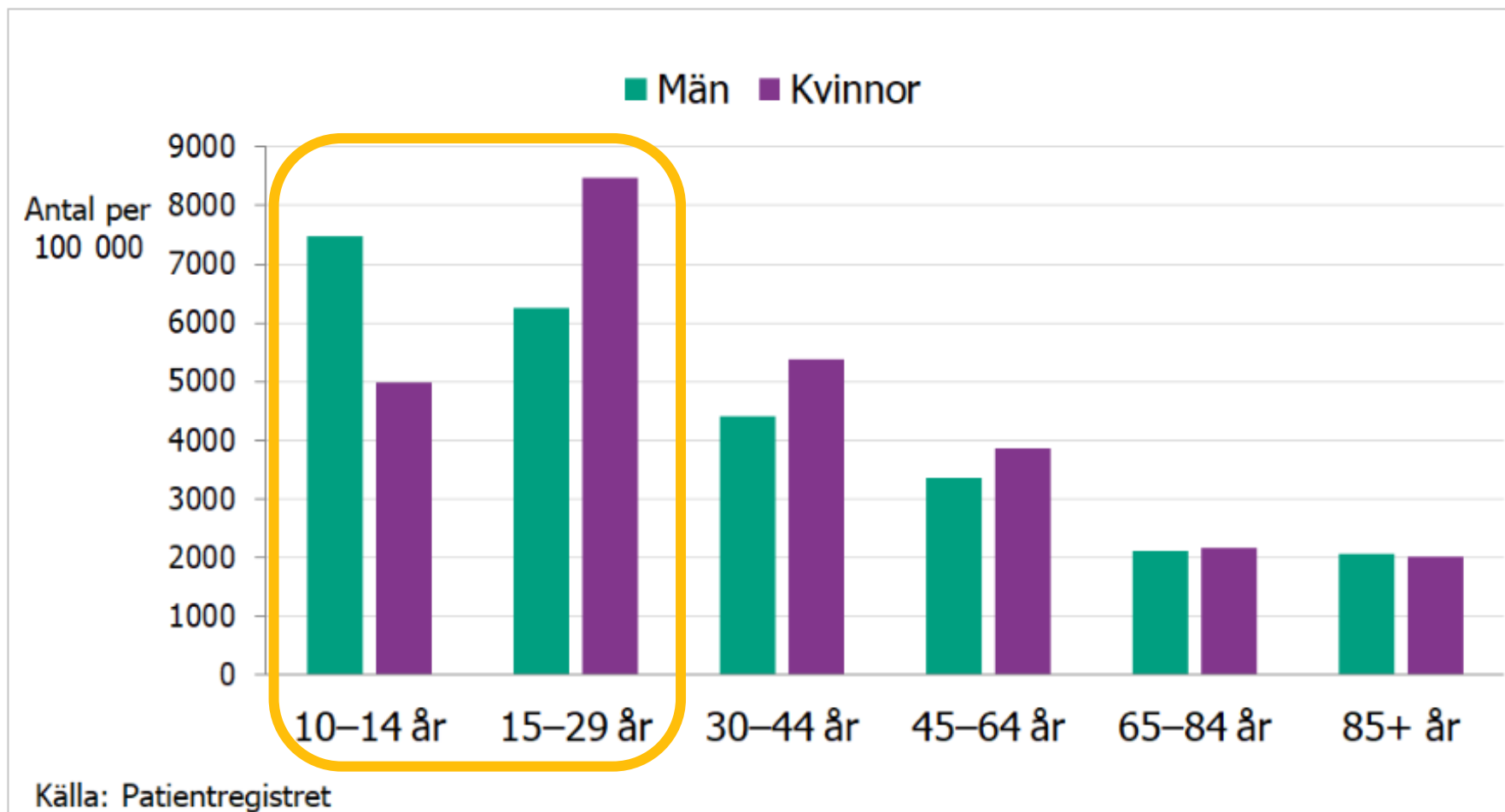
Fördelning pojkar per åldersgrupp

*Region med enbart öppenvård; Norrbotten har inte rapporterat in data

Stockholm exklusive privat vårdgivare; Västra Götaland exklusive Skaraborgs sjukhus

Figur 3. Antal kvinnor och män per 100 000 invånare i olika åldersgrupper som har fått psykiatrisk öppen- eller slutenvård 2021.

Första linjen – en primärvårdsnivå för barns psykiska hälsa

- Med första linjen avses en vårdnivå mellan universella insatser för alla barn och BUP:s specialiserade insatser.
- Säkerställa att barn med ihållande och svåra psykiska besvär och lindriga till medelsvåra psykiatriska tillstånd erbjuds en god vård och ett patientsäkert och jämlikt omhändertagande.

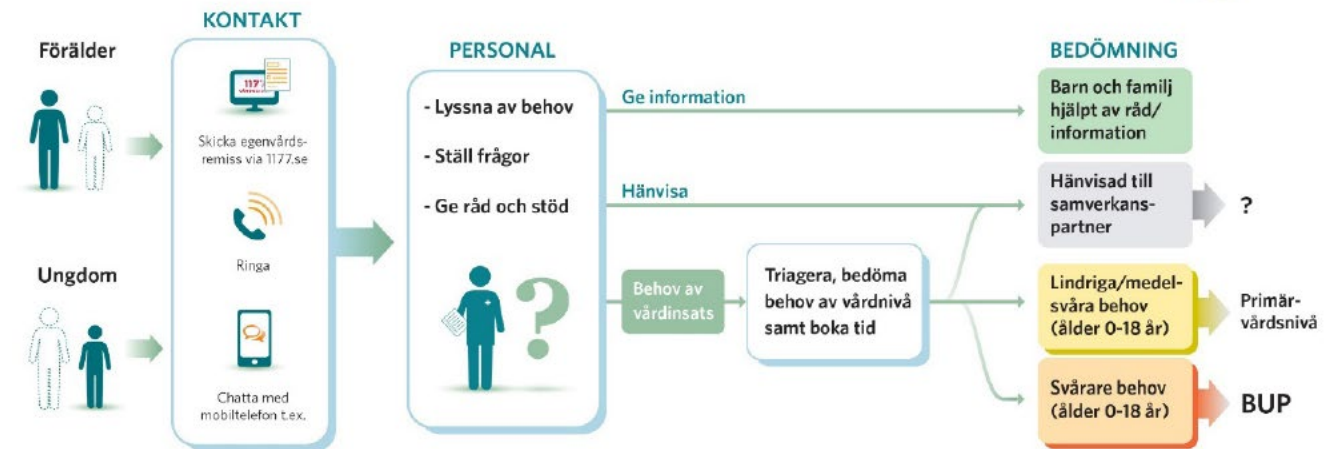
Mottagarfunktion för barns psykiska hälsa

- I drygt hälften av regionerna pågår sedan tio år tillbaka en utveckling med att etablera gemensamma mottagarfunktioner för barns psykiska hälsa.
- Det är ett sätt att organisera vården där "barnets väg genom vården" tydliggörs från den första kontakten.

Mottagarfunktion

Informera, ge råd och bedöma behov vid psykisk ohälsa

SYFTE: På ett enkelt, effektivt och tillgängligt sätt säkerställa att individen får rätt hjälp. Informera, ge råd och göra kvalificerade bedömningar av vårdbehov.

Figur 2: En översiktlig bild av gemensam mottagarfunktion för barn och ungas psykiska hälsa.

Första linjen för barn och ungas psykiska hälsa

- I rapporten *Första linjen för barns och ungas psykiska hälsa 21/22* presenteras bland annat hur första linjen är organiserad i olika regioner och hur olika uppdraget kan se ut.

[Första linjen 21/22](#)

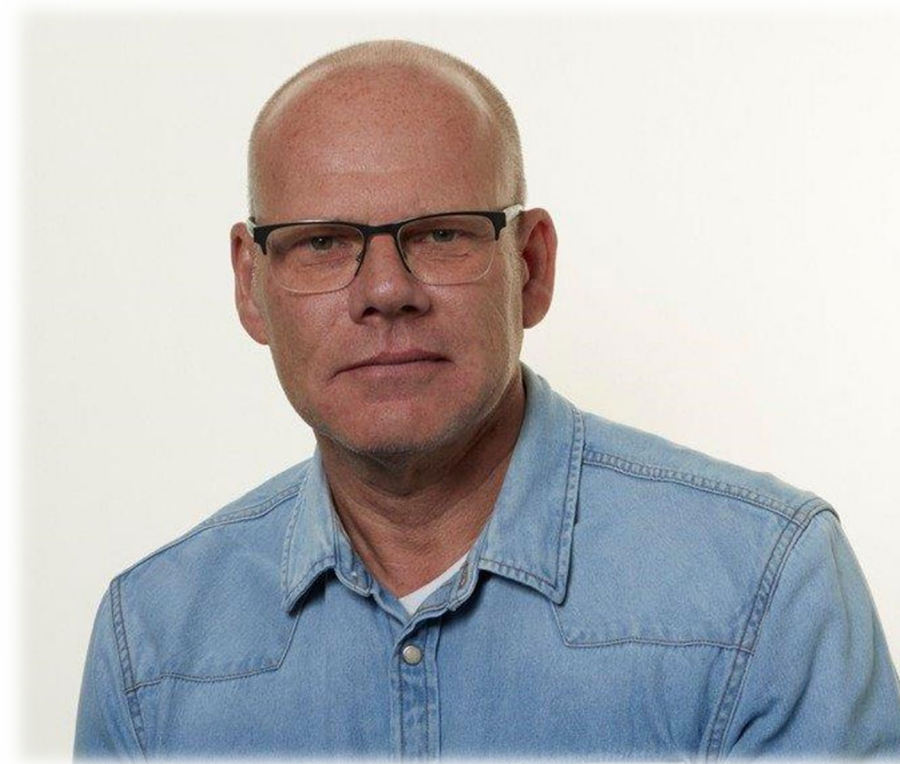
Kontakt

Mikael Malm, handläggare, Sektionen för
folkhälsa och psykiatri, 08-452 78 31

mikael.malm@skr.se

För mer information se:

- >> [Uppdrag Psykisk Hälsa](#)
- >> [Psykiatri i siffror](#)
- >> [Överenskommelse om psykisk hälsa och suicidprevention](#)
- >> [Missbruk och beroende SKR](#)

Paus!

Föreläsning

Emilia Qvarnström
Hjärnkollambassadör

"Man blir mer sjuk av att få hjälpen att fungera"

Goda exempel från Region Sörmland och projektet
Tillsammans för unga vuxna

"Bjud inte in oss - ge oss verktyg att bjuda in er"

Goda exempel från Uppsala och projektet
Tillsammans gör vi politik

Paus!

Föreläsning

Angelica Larsson

Hjärnkollambassadör

Webbinarium 24 oktober

Tvångsvård och självvald inläggning

Läs mer på nsph.se

